

Ambtshalve inschrijving, ambtshave afvoering, bewijs & toepassing

Een **ambtshalve afvoering** kan tot stand komen wanneer wordt vastgesteld dat de betrokken burger zijn hoofdverblijfplaats niet meer heeft op de plaats waar hij ingeschreven staat in de bevolkingsregisters én zijn actuele hoofdverblijfplaats niet kan achterhaald worden. Een **ambtshalve inschrijving** kan tot stand komen wanneer wordt vastgesteld dat een burger zijn hoofdverblijfplaats heeft op een plaats waar hij niet ingeschreven staat.

De politiediensten signaleren aan de gemeente wanneer personen niet langer hun hoofdverblijfplaats hebben op hun adres van inschrijving, tevens signaleren politiediensten wanneer personen op een bepaald adres verblijven zonder er te zijn ingeschreven conform de vermelding in de bevolkingsregisters. Artikel 14 KB over de bevolkingsregisters. Meer detail kan men vernemen via de omzendbrief van 1 december 2006 houdende richtlijnen voor het verlichten en vereenvoudigen van sommige administratieve taken van de lokale politie, B.S. 29 december 2006, punt II.1.

Het gemeentebestuur dient de burgers op te sporen die zonder aangifte adreswijziging hun hoofdverblijfplaats hebben gevestigd in de gemeente. Het vaststellen van iemand zijn hoofdverblijfplaats is in eerste instantie een gemeentelijke bevoegdheid: de gemeente zal oordelen over aangiftes van een nieuwe hoofdverblijfplaats en kan bij de vaststelling dat de inschrijving in de bevolkingsregisters niet overeenstemt met de werkelijke hoofdverblijfplaats **niet alleen overgaan tot ambtshalve afvoering maar ook tot ambtshalve inschrijving**.

De ambtshalve inschrijving kan betwist worden bij de minister van Binnenlandse Zaken en vervolgens bij de Raad van State.

Het adres waarop iemand ingeschreven staat in de bevolkingsregisters heeft een zeer grote weerslag bij tal van administraties en overheidsdiensten aangezien deze gebruik maken van de informatie in de bevolkingsregisters, het genereert talrijke en verregaande rechtsgevolgen. Gezien de grote weerslag van de beslissing binnen de

bevolkingsdienst bij de gemeente wordt de betrokken burger soms eerst uitgenodigd om alsnog een aangifte te doen, waarna de gewone procedure volgt.

Wanneer de burger nalaat om zelf aangifte te doen, dan zien we vaak dat politie de bevolkingsdienst op de hoogte brengt van feitelijke vaststellingen inzake hoofdverblijfplaats, vervolgens zal het college van burgemeester en schepenen beslissen om de nieuwe inwoner ambtshalve in te schrijven in de bevolkingsregisters. De burger wordt meestal van deze beslissing in kennis gesteld op zijn hoofdverblijfplaats.

De ambtenaar bij de bevolkingsdienst kan retroactief de registratie van de burger wijzigen. RvS 14 september 1999, nr. 82.258.

Deze retroactieve handeling is verantwoord indien uit een onderzoek door de (bevolking)inspecteur blijkt dat de burger reeds lange tijd niet meer op het adres van de inschrijving zijn hoofdverblijfplaats had. Terugwerking is dus mogelijk omdat in wezen niets meer wordt gedaan dan rechtsgevolgen verbinden aan een feitelijke toestand die reeds werkelijk bestond. Er kan wettig retroactief worden gehandeld tot op de dag waarvan met zekerheid kan worden gesteld dat op die dag de feitelijke toestand die door de betrokken beslissing wordt bekrachtigd, reeds aanwezig was. Rvs 30 oktober 2012, nr. 221.234. Ook bij foutieve inschrijving in de bevolkingsregisters kan de gemeente een inschrijving in het bevolkingsregister achteraf rechtzetten met terugwerkende kracht.

Een vaak terugkomend argument tijdens procedures voor de Raad van State is dat wanneer de Belgische overheid overgaat tot de zogenaamde ambtshalve inschrijving de burger een verplichte hoofdverblijfplaats krijgt oplegt. Dat is uiteraard niet correct. De plaats waar de overheid een burger inschrijft, is geen beperking van het recht zich ergens te vestigen, maar louter het laten overeenstemmen van de bevolkingsregisters met de situatie zoals de overheid de feitelijke situatie van de betrokken burger ziet.

De ambtshalve **inschrijving in het bevolkingsregister is declaratief**: de burger vestigt ergens zijn hoofdverblijfplaats, dit blijkt uit vaststelling bij de overheid, maar de burger doet daarvan geen aangifte, waarna de overheid gebaseerd op haar vaststellingen overgaat tot ambtshalve inschrijving. Het is **volgens de vastgestelde feiten van de overheid dus de burger zelf die als eerste zijn hoofdverblijfplaats heeft gekozen**. RvS 29 juni 1987, nr. 28.257 en 28.258, Arr. RvS 1987, 50; RvS 26 mei 2008, nr.183.377.

Voor de overheid is de bepaling van de hoofdverblijfplaats gebaseerd op een daadwerkelijke en vrijelijk gekozen woonsituatie vastgesteld op grond van

feitelijke objectieve gegevens. De inschrijving in de bevolkingsregisters legt de betrokkene dan ook geen verplichte verblijfplaats op. RvS 25 oktober 1995, nr. 56.024; RvS 4 juli 1996, nr. 60.752.

Het is vanuit de overheid geen verplichting om op het aangegeven adres te gaan wonen; de betrokkene is er, blijkende uit vaststellingen van de overheid, immers zelf al gaan wonen. RvS 14 februari 1992, nr. 217.923.

Voor de overheid verhindert een ambtshalve inschrijving evenmin de mogelijkheid dat de burger nadien zijn hoofdverblijfplaats opnieuw wijzigt en daarvan aangifte doet.

Het aantal ambtshalve schrappingen – schrapping uit de rijksregisters – neemt van jaar tot jaar toe. De precieze hoeveelheid is zelfs niet gekend, in 2013 waren het meer dan 17.000 mensen die uit de rijksregisters werden geschrapt, in september 2014 waren het er al meer dan 16.400.

Afvoering van ambtswege plaatst de persoon in kwestie in een soort van administratieve anonimiteit, met tal van negatieve gevolgen: de identiteitskaart zal geen waarde meer hebben, de kaart zal ook niet kunnen vernieuwd worden, gerechtsdeurwaardersexploiten kunnen aan betrokkene niet meer betekend worden, betrokkene verliest zijn stemrecht, de burger bekommt als onbestaande voor de maatschappij op het vlak van sociale hulp en sociale zekerheid, betrokkene verliest binnen afzienbare tijd werkloosheidssteun of invaliditeitsuitkering, hij verliest OCMW-steun, het rijbewijs kan niet worden aangevraagd of vernieuwd, betrokkene kan geen sociale woning aanvragen, betrokkene kan geen juridische bijstand bekomen, men word nationaal geseind waarbij een arrestatie door politie 'normaal' en tot de mogelijkheden behoort binnen België....En zo kunnen we nog wel even doorgaan met de lijst van 'leuke' ervaringen. Vandaar dat er op zijn zachts gezegd sprake is van zeer ernstig en moeilijk te herstellen nadeel voor de burger.

Van diegene die van ambtswege geschrapt zijn **krijgen we vaak te horen dat ze geen uittreksels en documenten meer kunnen bekomen bij de overheid.** Dat is uiteraard zeer jammer voor tal van burgers maar **met kennis van zaken zijn er meestal toch alternatieven in wat betreft het bekomen van uittreksels en documenten.**

Mensen kunnen door allerlei omstandigheden in dergelijke administratieve anonimiteit terechtkomen, een situatie waarbij uit een buurt onderzoek van de politie blijkt dat een persoon ononderbroken afwezig is op zijn hoofdverblijfplaats zonder aangifte te doen van adreswijziging of zonder enige

melding te maken, dit kan aanleiding geven tot een afvoering van ambtswege, voor zover de huidige verblijfplaats van de betrokkene niet bekend is.

In bepaalde gevallen gevallen kan reeds onmiddellijk tot een afvoering van ambtswege worden overgegaan (bijvoorbeeld wanneer blijkt dat betrokkene niet meer kan worden aangetroffen op het adres waar inmiddels reeds nieuwe bewoners hun hoofdverblijfplaats hebben gevestigd, terwijl deze nieuwe bewoners niets te maken hebben met de vorige bewoners). De betrokken die aldus nog ingeschreven is op zijn oud adres heeft dan geen aantoonbare haardstede meer, bijgevolg kan een schrapping door de bevolkingsdienst volkomen verantwoord zijn.

Er zijn ook situaties waarbij een medebewoner – al dan niet gerechtvaardigd – aan de politie verklaart dat een ‘vroegere’ huisgenoot niet langer de hoofdverblijfplaats heeft op huidig adres en niet geweten is waar de betrokkene daadwerkelijk woont, ook hier kan na politie onderzoek de schrapping snel volgen.

Omstandigheid waarbij mensen hun woning werden uitgedreven ingevolge de verbreking van de huur of na openbare verkoop van de huurwoning. Of mensen hebben gewoonweg de middelen niet om nog een huurwoning te betalen, wetende dat een gemiddelde huurwoning voor 1 persoon vlg 500 euro kost, men als alleenstaande minstens 1.200 euro per maand nodig heeft – voor een alleenstaande met 2 kids komt dit al vlg op 2.000 euro – om menswaardig te kunnen leven. In onze samenleving zijn er echter heel wat mensen die nauwelijks meer dan 1.000 euro per maand aan inkomsten bekomen, niet verwonderlijk dat deze categorie mensen in een situatie van huur achterstal belanden.

Als het onmogelijk blijkt de nieuwe hoofdverblijfplaats op te sporen, de verblijfstoestand niet kan geregulariseerd worden dan gelast het college van burgemeester en schepenen de afvoering van ambtswege uit de registers op basis van een verslag van het onderzoek van de ambtenaar van de burgerlijke stand, waarin deze ambtenaar vaststelt dat het onmogelijk is de hoofdverblijfplaats te bepalen.

De beslissing tot ambtshalve afvoering wordt ingeschreven in de bevolkingsregisters op de datum van de beslissing van het college van burgemeester en schepenen. Elke schrapping die de burger ooit bekwam blijft bijgevolg zichtbaar in het overzicht bij de rijksregisters. Ook omwille van het negatief beeld dat dergelijke vermelding van schrapping binnen de rijksregisters geeft is het aangewezen voor de burger om een schrapping te vermijden.

Een verslag van woonstonderzoek waaruit dergelijke situatie blijkt, moet in principe aan het College van Burgemeester en Schepenen voorgelegd worden binnen de maand na de desbetreffende vaststellingen. Indien uit het verslag blijkt dat de betrokken persoon zijn/haar hoofdverblijfplaats in een andere gemeente van het Rijk gevestigd heeft, moet het bestuur van die gemeente daarvan op de hoogte gebracht worden door middel van het formulier 'model 6'.

De beslissingen tot afvoering van ambtswege gaan in op de datum van de desbetreffende beslissing van het College. De beslissingen tot afvoering van ambtswege dienen te worden opgenomen in het notulenboek van de gemeente.

In theorie is er voorafgaande aan de schrapping van ambtswege een periode voorafgaande, het zogenoemde voorstel tot schrapping van ambtswege heeft een duurtijd tussen een en zes maand. Volgens diezelfde theorie mag politie of gemeentebestuur de procedure – schrapping van ambtswege – niet aanwenden tegen de burger als middel tot pressie of repressie. De afvoering van ambtswege mag door politie of gemeentebestuur dus niet gebruikt worden om problemen op te lossen die niks te maken hebben met de inschrijving als hoofdverblijfplaats (zoals sociale problemen, stedenbouwkundige problemen, problemen i.v.m. de ordehandhaving, 'lastige' burger ...). De gemeentebesturen dienen zich bewust te zijn van hun solidariteit wanneer zij zich belasten met moeilijkheden die niet noodzakelijk opgelost worden door onterechte afvoering van ambtswege (zie punt 88, Deel I van de Algemene Onderrichtingen van 1 juli 2010 betreffende het houden van de bevolkingsregisters).

De regels die men bij de overheid dient te volgen voorafgaand aan de schrapping worden in de praktijk niet altijd nageleefd....

Indien achteraf blijkt dat de procedure of afvoering van ambtswege verkeerdelijk werd doorgevoerd, moet het college van burgemeester en schepenen zo snel mogelijk de beslissing tot ambtshalve afvoering intrekken.

De ambtshalve afvoering kan betwist worden bij de minister van Binnenlandse Zaken en vervolgens bij de Raad van State. Afvoering van ambtswege is een zeer moeilijk te herstellen nadeel, in welk geval de Raad van State kan overgaan tot schorsing (in afwachting van een uitspraak over de vordering tot vernietiging).

Vestig uw bewuste aandacht op het feit dat de procedure betreft afvoering van ambtswege door de gemeente dient te worden gehanteerd met de nodige

voorzichtigheid, op oordeelkundige wijze dient te worden toegepast als uitzonderingsmaatregel. Ministeriële omzendbrief van 20 april 2006 betreffende de afvoering van ambtswege uit de bevolkingsregisters. België is beroemd & berucht omwille van zijn 'uitzonderingsmaatregelen' in de praktijk te herleiden naar het gewoonte recht...

De afvoering van ambtswege kan in theorie slechts overwogen worden als er geen andere – alternatieve – oplossing mogelijk blijkt. De afvoering van ambtswege is in theorie dus de 'ultima ratio' wanneer alle inspanningen om de hoofdverblijfplaats te bepalen zonder resultaat gebleven zijn. Gezien de zeer ernstige gevolgen voor de betrokken burger dient de schrapping van ambtswege ten alle tijden een uitzonderingsmaatregel te blijven die enkel mag worden uiterst restrictief toegepast en voorbehouden moet zijn voor die gevallen waarin het effectief onmogelijk is de nieuwe hoofdverblijfplaats van de betrokkene te achterhalen: (i) een afvoering van ambtswege komt neer op de 'administratieve dood' van de betrokkene en is dus zeer nadelig voor de betrokkene, maar (ii) het kan ook frauduleus zijn om schuldeisers te ontlopen, waardoor het evenzeer nadelig is voor deze schuldeisers. We kunnen verwijzen naar een passage uit een arrest van de Raad van State van 7 februari 2013, nr. 222.422: op een brief waarin het voornemen wordt kenbaar gemaakt iemand van ambtswege af te voeren, antwoordde de betrokkene dat de voorgenomen beslissing volledig in zijn voordeel is doordat hierdoor zijn schulden geblokkeerd zijn en hij geen belastingen meer hoeft te betalen. Betrokkene had hier de juiste visie...

Vestig er uw bewuste aandacht op, de meeste situaties van dwang en repressie binnen België komen tot stand door betrokkenheid van een ambtenaar bij de politie. Een procureur maakt zijn eindvordering op basis van een verslag dat hem word aangereikt door een collega ambtenaar binnen politie, evenzo maakt ook de ambtenaar bij de burgerlijke stand zijn verslag op basis van een verslag dat wordt aangereikt door een collega ambtenaar bij de politie.

link: [Meer Belgen worden geschrap](#)t

HEBT U NOG EEN VRAAG?

Hebt u nog een vraag in dit verband, [klik dan hier](#) om uw vraag aan ons te stellen, of meteen een afspraak te maken voor een *consultatie*